

Socha
Marie Restituty
Kafkové v Brně

Katalog
soutěžních
návrhů

Zadavatel

Statutární město Brno

Organizátor soutěže a zpracovatel soutěžních podmínek

Odbor kultury Magistrát města Brna

Architektonicko-výtvarná otevřená jednofázová projektová soutěž o návrh

„Socha Marie Restituty Kafkové v Brně“

Umělecké dílo ve veřejném prostoru plní hned několik funkcí. Na první pohled je zřejmá funkce estetická, zkrášlovací a kulturní, posiluje ale také identifikaci obyvatel s místem pobytu a vtahuje je do veřejného kulturního dění, ať již podněcováním diskusí nebo setkáním s uměním a tím, co „je neobvyklé“ v dobře známé každodennosti. Sochařské objekty realizované pod dohledem Odboru kultury Magistrátu města Brna výše uvedené principy naplňují bezesbytku. Nejnovějším uměleckým přírůstkem do brněnského veřejného prostoru se stane socha Marie Restituty Kafkové, jejíž život a osobní postoje – hluboká víra, odvaha, smysl pro spravedlnost, svobodu a humanitu – byly, jsou a vždy budou příkladné.

Realizace sochy odpovídá na obecnou absenci výtvarných děl zpodobňujících historicky významné ženy v českých městech. Za přispění iniciativy „I žárovka má sochu“ reflektující tuto problematiku se před několika lety podařilo zařadit (na návrh městské části Brno-sever) husovickou rodačku do seznamu osobností, navržených k ztvárnění v rámci projektu Sochy pro Brno. Jeho záměrem je prostřednictvím současně pojatých sochařských děl reflektovat významné osobnosti z oblasti historie, vědy, umění, sportu apod., které se v Brně narodily, anebo zde působily a zanechaly po sobě nesmazatelné stopy. Důležitou složkou konceptu je přímá vazba děl k objektům a historickým souvislostem.

Marie restituta kafková SFCC

Narodila se dne 1. května 1894 v Husovicích jako Helena Kafková. V roce 1896 se její rodina odstěhovala do Vídně, kde Helena posléze vstoupila do kongregace Sester františkánek křesťanské lásky (Sorores Franciscanae a Caritate Christiana) a přijala jméno Marie Restituta. Pracovala jako zdravotní sestra v nemocnici v Mödlingu a poté jako vrchní sestra a asistentka doktora Stöhra v nemocnici ve Vídni. Po připojení Rakouska k nacistickému Německu se Marie Restituta dostala několikrát do střetu s nacistickými orgány. Na základě udání byla zatčena přímo na operačním sále. Dne 18. února 1942 byla odsouzena k smrti za velezradu a dne 30. března 1943 popravena. V roce 1998 byla papežem Janem Pavlem II. prohlášena za blahoslavenou a od roku 1999 nese husovický park mezi ulicemi Provazníková, Hálkova, Elgartova a Rotalova její jméno.

Umístění

Park Marie Restituty (rozloha přes 1 ha), který je ve správě MČ Brno-sever, leží na území bývalého hřbitova. Po ukončení funkce hřbitova a exhumaci zemřelých, byl vypracován projekt přeměny tohoto území na veřejně přístupný park. S jeho realizací se začalo v roce 1993. Z původního hřbitova zůstal zachován Památník padlým z 1. světové války v podobě oblého kamenného bloku se jmény, který byl doplněn kamennou deskou na památku obětem 2. světové války. Vzhledem k tomu, že obě části památníku spolu nekomunikovaly, bylo v rámci současného projektu revitalizace parku navrženo nahradit oba nesourodé prvky jedním společným památníkem ve formě bloku z kvalitního betonu a v jeho blízkosti situovat sochu, věnovanou Marii Restitutě. V rámci soutěže o návrh mohli účastníci předložit též řešení úpravy pietního místa, a to za účelem oba nesourodé prvky Památníku nahradit jedním

společným památníkem (pietním místem) ve vhodném kompozičním začlenění s navrhovanou sochou Marie Restituty. Jednalo se o nepovinnou a nehodnocenou část soutěžních podmínek, kterou reflektovalo ve svých návrzích 5 účastníků z celkového počtu 35 návrhů.

Cílem revitalizace je vytvořit z parku moderní otevřené pobytové místo umožňující řadu aktivit, jehož součástí bude i společenský prostor pro pořádání kulturních a pietních akcí.

Soutěžní porota

Řádní členové závislí

JUDr. Markéta Vaňková
primátorka města Brna
Mgr. Miriam Kolářová
členka Komise kulturní
Rady města Brna

Řádní členové nezávislí

doc. Ing. arch. Pavla Melková, Ph.D.
autorizovaná architektka, Fakulta
architektury – České vysoké učení
technické v Praze
MgA. Svatopluk Sládeček
autorizovaný architekt,
Fakulta architektury – Vysoké
učení technické v Brně
akad. sochař Ladislav Sorokáč
sochař

Náhradníci závislí

Mgr. Monika Lukášová Spilková, Ph.D.
členka Zastupitelstva města Brna
Ing. Marie Kselíková
členka Rady městské části Brno-sever

Náhradníci nezávislí

doc. MgA. Pavel Korbička
Fakulta výtvarných umění Vysokého
učení technického v Brně
Ing. arch. Marek Štěpán
autorizovaný architekt, Fakulta
architektury – Vysoké učení technické
v Brně
doc. PhDr. MgA. Josef Záruba
Pfeffermann, Ph.D.
Filozofická fakulta – Univerzita
Karlova, Fakulta stavební – České
vysoké učení technické v Praze

Přizvání odborníci

Ing. arch. Zdeňka Vydrová
spoluautorka návrhu Revitalizace
Parku Marie Restituty

Termíny soutěže

Vyhlášení soutěže
04. 10. 2022
Lhůta pro odevzdání návrhů
11. 01. 2023
Hodnotící zasedání poroty
26. 01. 2023
Uveřejnění výsledků soutěže
14. 03. 2023
Výstava soutěžních návrhů
29. 03. – 16. 04. 2023

Porota se seznámila, pod vedením předsedy poroty akad. sochaře Ladislava Sorokáče, se všemi přihlášenými soutěžními díly a hodnotila předložené návrhy podle předem stanovených hodnotících kritérií, kterými byly:

85 % celková výtvarná úroveň řešení, soulad s ideovým záměrem soutěže a vhodnost začlenění do určeného prostoru

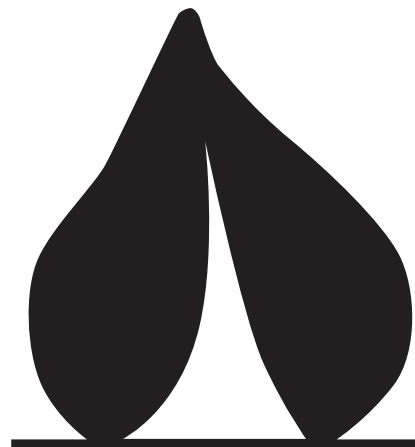
10 % trvanlivost a udržitelnost (nároky na údržbu)

5 % ekonomická výhodnost nabídky

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky na realizaci díla – 2 700 000 Kč bez DPH.

Ceny

1. cena
150 000 Kč
2. cena
100 000 Kč
3. cena
50 000 Kč

1. místo

ak. soch. Radim Hanke,
element architects s.r.o.

11

Materiál

Objekt – bronzový odlitek

Sokl – železobetonový prefabrikát

Hodnocení poroty

Jedná se o návrh uplatňující klasické figurální pojetí sochy evokující skromnost jako vyjádření pocty k příkladným osobním postojům Marie Restituty Kafkové. Klasické sochařské pojetí má ambici v prostředí parku vyvolat radost z dobře zvládnutého díla. Postavení a lehce naznačený pohyb sochy vytváří mírné napětí (drama) v očekávání věcí budoucích, jež jsou v návrhu vyjádřeny náhle a ostře končícím soklem, odkazujícím na násilně přerušenu životní pouť Marie Restituty Kafkové. Dílo svým prostorovým začleněním a sjednoceným soklem úspěšně sceluje památník padlým ze světových válek a připomínku věnovanou rodačce z Husovic.

Ideový záměr

Návrh představuje Marii Restitutu Kafkovou kráčejíci po své násilně přerušené cestě životem, jež byl naplněný láskou a službou. Na soklu symbolizujícím tuto cestu jsou její slova, která pronesla před popravou: „Jdu k slavnosti: Pro Krista jsem žila, pro Krista umírám!“ Samotná socha, umístěná ve třetině soklu, má působit civilně. Drapérie řádového oděvu tvoří nedílnou součást výrazu celé figury. Skrze svou reálnost a prostřednictvím hry světla a stínů vyjadřuje drama těžkého života. Hlava blahoslavené řádové sestry svým pohledem směřuje k lidem, ale i k horizontu jejího duchovního života – k Bohu.

2. místo

Antonín Matějovský
Michal Ondráček

39

Materiál

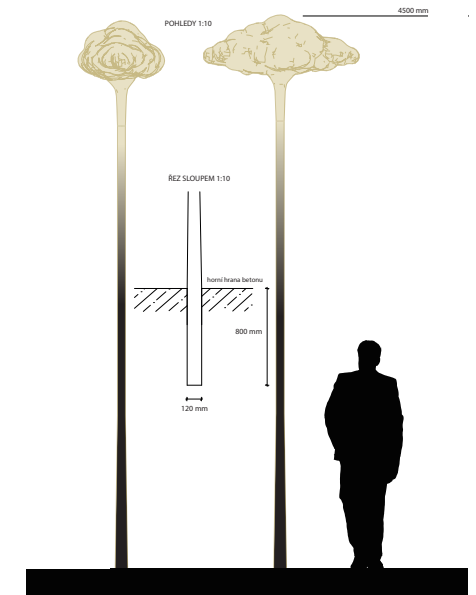
Objekt – kov, translucenční laminát

Hodnocení poroty

Návrh umně pracuje s kombinací čisté symboliky a s absencí potřeby přidávat do veřejného prostoru další prvky. Charakterizuje jej hmotová skromnost a vhodné kompoziční začlenění do prostoru. Dílo porotu zaujalo pro svou efemérnost předkládaného řešení, v němž lze spatřovat a interpretovat křehkost ženy, její měkkou náruč, evokaci prožitků a pocitů. Jedná se o emoční sochařské dílo využívající zcela legitimně současné tvarosloví. Návrh oslabuje technické či materiállové úskalí (kov, laminát) a dominantní vizuální prožitek v nočních hodinách, kdy je ovšem park nejméně využíván.

Ideový záměr

Pro pomník Marie Restituty Kafkové je použita forma pouliční lampy, která je posunuta do polohy objektu-sochy tím, že na vrchol sloupu je umístěno průsvitné stínidlo ve tvaru oblaku. Ve dne je možné

oblak na sloupu chápat jako odkaz na mariánské sloupy, nanebevzetí řeholnice a její uzemněnou spiritualitu. V noci bude vršek sloupu a stínidlo prosvíceno jako klasická pouliční svítidla ve zbytku parku, a navíc se intenzita světla bude mírně zvyšovat při přiblížování se k němu a ubývat při vzdalování. Pomník tematizuje především nanebevzetí, energii spirituality a propojení duchovního a pozemského. Sloup veřejného osvětlení zároveň odkazuje na něco lidového, sloužícího všem a pevně spojeného se zemí. Tím, že se ani navzdory těžkému konci Marie Restituta Kafková neodvrátila od důvěry v Boha Otce, neustoupila od svých zásad a nezdala svoje přesvědčení, byl jako symbol jejího pevného ukotvení navržen pomník představující pevný sloup, týčící se ve dne k nebi a odkazující na její statečnost. Objekt svým rozsvěčujícím se světlem, šíří její odkaz světlem na cestu všem lidem, kteří jdou parkem, ať už na sklonku končícího dne či v tmavé noci.

Materiál

Objekt – leštěný nerez, neonové trubice
Sokl – pohledový beton

Hodnocení poroty

Symbolika zářícího kříže sestaveného z QR kódů a navazujícího motivu dveří v sobě kombinuje odkaz na hřbitov, jenž se v prostoru parku nacházel a zároveň zhmotňuje událost, která vedla k zatčení a popravě Marie Restituty Kafkové. Porota ocenila zvládnuté prostorové začlenění a celkovou výtvarnou úroveň. Ornamenty související s QR kódem jsou dekorativní, ale samotný kód je dle poroty příliš módním prvkem, který nemusí mít dlouhé trvání.

Ideový záměr

Výtvarné pojetí památníku řeholnice Marie Restituty Kafkové je inspirováno jejími skutky, vírou, upřímností a neobolomností. Ústředním motivem díla je kříž s navazujícím motivem dveří, nad které Marie Restituta kříže umísťovala v nemocnici v Mödlingu. Tento odvážný čin spustil sled událostí, které ve svém důsledku vedly k její brutální vraždě. Tělo kříže je sestaveno z QR kódů nesoucích její jméno, informace o jejích skutcích, myšlenkách a životě. Uvnitř kříže je neonový světelný zdroj představující tělo Ježíše Krista a Ducha svatého. Dveře symbolizují motiv vstupu, iniciace, ochrany, cesty, ale i nesvobody a konce.

3. místo

Mgr. Vladimír Matoušek
Ing. arch. Radim Horák

24

Materiál

Objekt – bílý královédvorský pískovec
Sokl – česaný železobeton

Hodnocení poroty

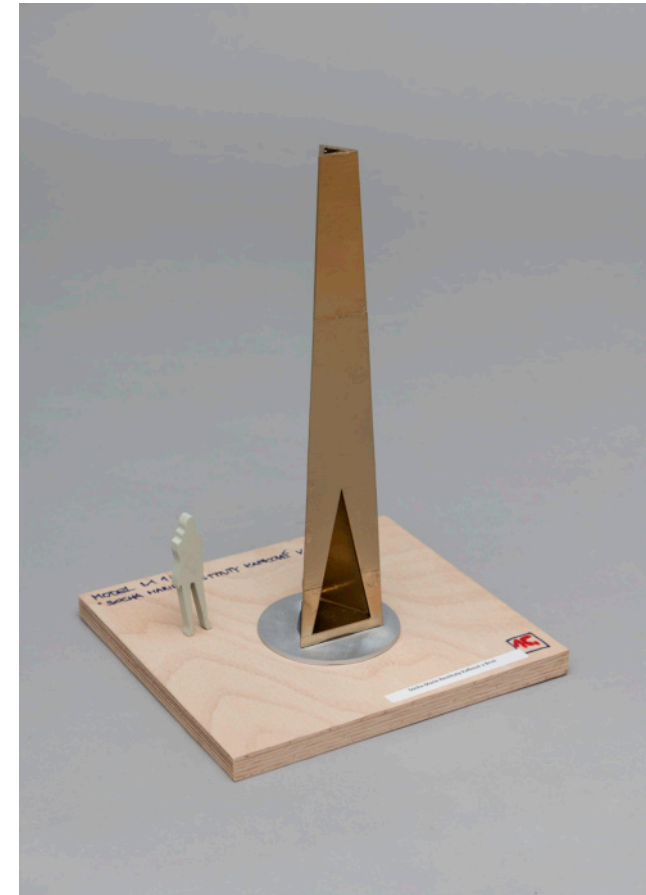
Návrh náležitě pracuje s úpravou nejbližšího okolí sochy a svým pojetím sjednocuje památník padlým ze světových válek a připomínku rodačce z Husovic. Porota oceňuje symboliku všeobjímající a pohlcující kompozice spirály. Figurální pojetí sochy reflektující klasický sochařský přístup se vyznačuje kvalitou výtvarného zpracování. Rušivě působí nízké pojetí figury s absencí soklu.

Ideový záměr

Marie Restituta Kafková je popisována jako žena bytostně radostná, klidná, názorově pevná, milovnice života. V tomto duchu je pojata jednoduché figurální

řešení sochy, reflektující jak určitý klasický sochařský přístup, tak abstrahující tvarové tendence. Povolání řeholní sestry je připomenuto náznakem řeholního hábitu, gesto a výraz tváře jsou pak esencí její povahy. Zobrazení reflektuje také přirozenou mohutnost její postavy. Socha využívá spirálovou kompozici, díky níž jsou všechny úhly pohledu na ni zajímavé. Svým pohledem se obrací na rodné Husovice. Podstavec je po svém obvodu doplněn o nerezový prstenec s průvodním textem – Marie Restituta Kafková SFCC // * 1894 v Brně-Husovicích // † Popravena nacisty 1943 ve Vídni.

V rámci návrhu je rovněž řešen památník obětem 1. a 2. světové války.

Materiál

Objekt – ocelové pláty, pohledová
nerezová ocel, kovový odlitek v červené
barvě

Ideový záměr

Navržené dílo Marie Restituty Kafkové zrcadlí stabilitu, houževnatost a důstojnost nezlomné ženy. Tvarosloví sloupu je pojato velkoryse, kompaktně a s koncepčním přesahem „skrytým“ uvnitř sloupu. Zvolená zlatá barva odráží křesťanské vítězství nad smrtí, které je pro blahoslavenou řeholnici

zásadní. Kónická, štíhlá vertikální forma sloupu je doplněna jemným prvem pro návštěvníka, pozorovatele – do zlatého sloupu je možnost vstoupit, pozvednout hlavu vzhůru a vidět srdce v oblacích. Srdce, jako symbol duše ženy v nebi – vždyť její silná víra v život věčný ji držela ve chvílích nejtěžších, posledních na tomto světě. Symbolika srdce v oblacích poukazuje na to, že po smrti mučednice žije dále, v boží blízkosti. Text na kruhové desce u paty sloupu je záměrně doslovný, stroze informativní, s důrazem na jasné historické informace.

Materiál

Objekt – železný plech dvou různých tloušťek a nátěrů

Ideový záměr

Příslušnost k řeholnímu řádu je neobyčejně silnou (nejen vnější) součástí lidského života, je to způsob bytí, který je neoddelitelně svázaný s osobností. Návrh připomíná prostřednictvím výtvarného prostorového objektu Marii Restitutu Kafkovou jako ženu. Nejedná se o obecné vyjádření její odvahy a laskavosti, pro které je tak vzácná. Dílo pracuje s figurou – s pocitem, že jako divák přistupuje k nějaké postavě a v jejím případě řeholnice. Nejsrozumitelnějším způsobem zobrazení

řeholnice je skrze roucho. Proto se je zde dílo vyjádřeno jako měkce klenutý prostor, jež zastřešuje, zve a chrání. Způsobem vyjádření odvážného srdce Marie Restituty Kafkové je zvuk – vibrace, a to prostřednictvím zvonu. Při pohledu z venku je objekt velmi pevný, černý, ale hladký a pohled na něj hladí, jelikož jej nic nezaráží. Uvnitř je chvějivý a světlý jako dobré pocity. V tomto křehkém a plynoucím tvaru se rodí zvuk. Dílo je umístěno přímo do cesty, aby interpretovalo její životní postoj a složitý osud. Nestála v cestě proto, aby byla překážkou, která byla následně odstraněna, ale proto, aby sama byla pro mnohé možnosti, průchodem a tím, kdo cestu umožňuje.

Materiál

Objekt – bronz
Sokl – armovaný beton

Ideový záměr

Návrh sochy Marie Restituty Kafkové záměrně vynechává její fyzickou podobu, protože z hlediska služebnice boží je fyzická podoba nepodstatná. Celkové řešení se skládá ze tří (sochařským pojetím) rovnocenných částí – realistický čepec charakteristický pro předválečný vzhled oděvu sester františkánek Od křesťanské lásky; vertikální podstavec odkazující na duchovno v půdorysu kříže a drobná plaketa vsazená do

chodníku s textem a jménem. Řezy podstavcem poukazují na nelehký, mnohvrstevný, a nakonec tragický život Marie Restituty. Kříž – o který se opírala celý svůj život – byl i příčinou jejího tragického konce, když jej odmítla odstranit z místnosti nemocnice, kde v roce 1940 působila. Autoři si kladli za cíl udržet co nejjednodušší řešení koncepce památníku. Jejich cílem bylo zpřítomnění vážnosti situace pro budoucnost. Tento záměr podporuje zvolení klasických materiálů – čepec a plaketa z bronzu, podstavec z litého ušlechtilého betonu.

Materiál

Objekt – nerezový plech, silueta vypálena laserem

Sokl – mrákotínská jemná žula středně šedomodré barvy

Ideový záměr

Osobnost Marie Restituty Kafkové znázorněná poloprůhlednou siluetou na pevném mravnostním základě. Silueta jako

vzpomínka na významnou osobnost je zobrazena v dnes již nejasném a poloprůhledném tvaru, a to jako filozofický odkaz na její myšlení i činy a zároveň s průhledy do budoucnosti s trvalým pevným odkazem. Žulový podstavec představuje kontrast nejasného obrysu a pevného a přetrvávajícího názoru, ale také odkaz na původní účel parku.

Materiál

Objekt – světlý vápenec

Sokl – beton, kovový roh – patinující ocel (corten)

Ideový záměr

Lapidárně pojatá postava řeholnice zachovává její korpulentní fyzickou podobu, která je vystavěna ze tří krystalicky působících celků. Geometrizovaná „skalnatá“ forma sochy ze světlého a teple

působícího bílého odstínu kamene evokuje pevnost, vnitřní sílu, odvahu, obětavost, víru. Masivní (betonový) sokl vytváří prostor sochy, její „scénu“. Patinující ocelová trojúhelníková část symbolicky odtíná roh podstavce. Postava řeholnice stojící nad ním jako by byla zachycena v okamžiku kontempace, v momentu rozhodování, v předzvěsti nemilosrdného ortelu, ale přesto nezlomná a obrácená k Bohu.

Materiál

Objekt – bronz
Sokl – kámen (žula)

Ideový záměr

Socha Marie Restituty Kafkové proniká a šíří se do prostoru parku. Materiál sochy zrcadlí obraz parku, který se mění spolu s ročními obdobími, a zároveň odráží i obraz procházejících lidí. Detaily rukou,

hlavy a nohou zdůrazňují celkovou monumentalitu sochy. Jde o živý dialog s Bohem. Postava je zbavena všech atributů utrpení. Všechny detaily i atributy jsou nedůležité ve srovnání s jejím morálním postojem a hlubokou vírou. Ona sama je letícím křížem. Podstatu její osobnosti vidí autor ve slovech: „Odpusťte všem ze srdce tak, jak to činím já.“

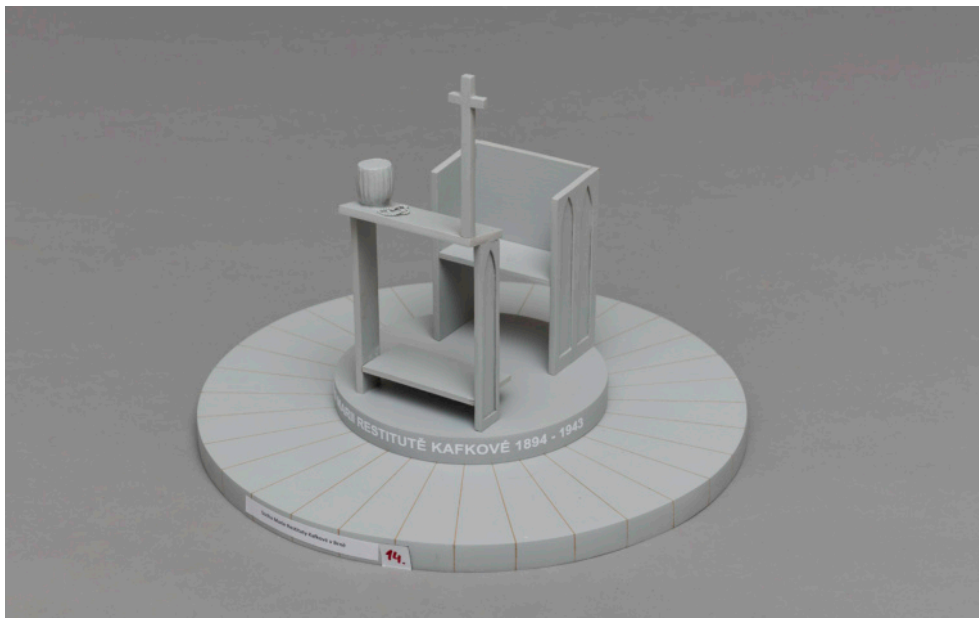
Materiál

Objekt – dubový sušený masiv,
leštěná mosaz,
LED pásek v hliníkovém
ohýbaném U profilu

Ideový záměr

Památník Marie Restituty Kafkové volně navazuje na kruhové Posezení s Marií Restitoutou ve stejnojmenném parku. Jde o vertikální monumentální objekt vynášející zářící prstenec, který láká návštěvníka do svého centra. Za tmy funguje jako zářící maják vedoucí vzhůru. Ztvárněním vyjadřuje hodnoty, kterými Marie Restituta

Kafková oplývala, a vytváří zážitek úklonu a pohledu směrem do nebe. Socha svým tvaroslovím může připomínat gilotinu, která je symbolem nespravedlnosti a násilí a která jí byla osudná. Avšak existuje jako její protiklad. Hlava návštěvníka stoupá vzhůru. Od zlaté spáry v betonu podél opálených dubových sloupů až ke zlaté svatozáři, tj. kukátku do nebe. Objekt pracuje s vertikálou jako doplňkem horizontálním prvkům užitým v parku a doplňuje prostor v blízkosti Památníku obětem světových válek. Mosazná obruč v sobě ukrývá lineární osvětlení, které vytváří zářící efekt ve večerních hodinách.

Materiál

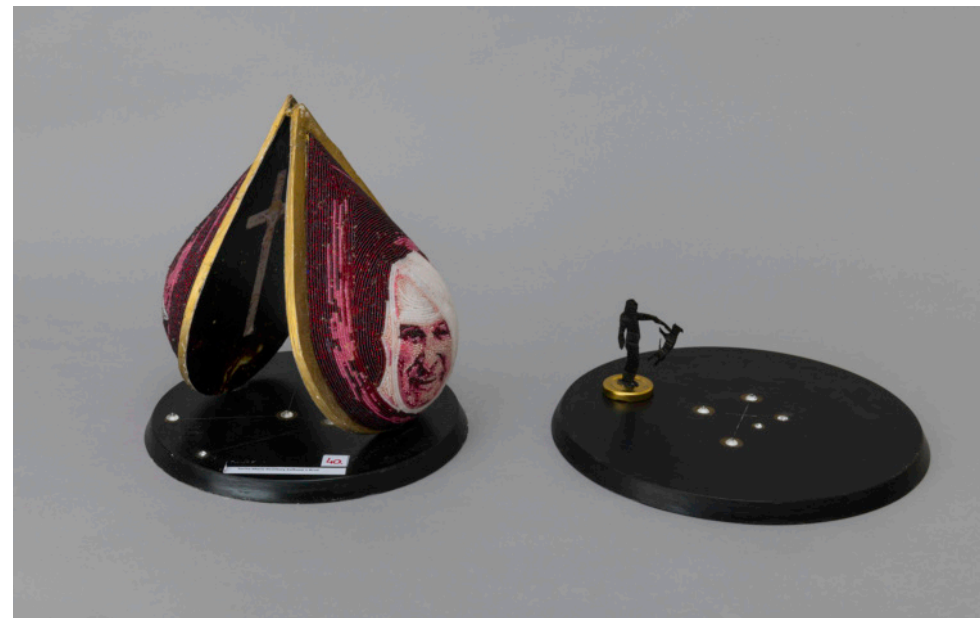
Objekt – nerezová ocel

Sokl – pohledový beton se spárami
ve formě nerezových pásků

Ideový záměr

Dílo představuje modlitební klekátko a kostelní lavici na podstavci. Kompozice sochy je orientována do kruhu a využívá i motivu křížení. Symbolizuje odvahu, osobní přesvědčení a náboženskou víru. Zároveň vybízí ke kontemplaci v širším slova smyslu a k interakci kohokoliv procházejícího parkem. Příběh Marie Restituty Kafkové je definován prozaickým kostelním mobiliářem a redukuje vše do prostého tady a teď: „Stůj, posaď se nebo poklekní

a už nespěchej.“ V plochách objektu se má odrážet parková zeleň a „propojit“ tak objekt s okolní přírodou. Socha má několik zásadních atributů, které vycházejí přímo z životního příběhu Marie Restituty Kafkové. Typický růženec s křížkem a hodinkami je doplněn i symbolem její známé lidovosti, a sice pivním půllitrem zapuštěným do desky, ze které jakoby vyrůstá. Stejným způsobem vyrůstá z desky do výšky i jednoduchý kříž, a to jako dominanta celé plastiky. Kříž je nezbytnou součástí pomníku jako ústřední motiv vzdoru, odvahy, naděje a jmenovatel všeho, k čemu Marie Restituta Kafková svůj život vztahovala. V rámci návrhu rovněž řešen památník obětem 1. a 2. světové války.

Materiál

Objekt – železobetonový skelet,
mozaika ze sklosmaltu

Ideový záměr

Návrh vychází symbolicky, tvarem a barvou z kapky krve. Marie Restituta Kafková působila celý život v nemocnici, kde „darovala“ jistě mnoho ze sebe pro druhé. Kapka je svisle rozdělena na dvě poloviny, které se u paty vzdalují a špičkami se nahoře dotýkají. Jsou o sebe opřené, jako se Marie Restituta opírala o svoji víru. Tvarem tato kompozice symbolizuje například sepnuté ruce k modlitbě. Prosté

tvorosloví vyvažuje povrch z propracované sklosmaltové mozaiky. Zvenku je motiv portrétu svěťice a na druhé půli holořubice jako symbol čistoty ducha a smíření. Motivy uvnitř opět vycházejí ze života a mučednické smrti Marie Restituty. Smysl pro humor a jistou bodrost představuje jeden z andělů podávající lahev piva, které měla Marie Kafková v oblibě. Nechybí ani typické atributy – gilotina a kříž. Možnost vejít do sochy „kapky“ má evokovat vstup do chrámu či do místa meditace. V rámci návrhu rovněž řešen památník obětem 1. a 2. světové války.

Materiál

Objekt – nerezová ocel

Sokl – pohledový beton se spárami ve formě nerezových pásků

Ideový záměr

Návrh sochařského díla zobrazuje tvář Marie Restituty Kafkové, snaží se přiblížit její osobu obyvatelům Brna a poukázat na

její příkladný život, který je hodný následování. Usiluje o to pomocí symbolů, které jsou v návrhu zakomponovány: otevřenost k obloze, kapky krve, krucifix. Kapky krve stékající od tváře směrem ke kříži představují symbol mučednictví. Krucifix jako charakteristický prvek františkánského řádu. Pohled vzhůru k obloze jako symbol sestupující Boží milosti.

Materiál

Objekt – patinovaný bronz

Sokl – beton

Ideový záměr

Vlastní návrh na plastiku autor pojímá jako sedící, částečně stylizovanou figuru s realistickou tváří. Jedná se o decentní zobrazení ženy s nápadně výraznou stavbou těla, leč velmi vlídné a obětavé, což symbolizuje její realisticky vymodelovaná hlava s mírným úsměvem na tváři. Jistou

symbolikou je i částečně schovaná pravá ruka zaťatá v pěst. Představuje jejího energického ducha a důslednost. Bronzová plastika je usazena na soklu kruhového půdorysu, který odkazuje na nedaleký kostel v Brně-Lesnė, zasvěcený právě Marii Restitutě Kafkové. Celý sokl, který má osm půlkruhových reliéfních vybrání, pak můžeme chápat i jako fragment otočeného půllitru piva, tedy moku, který Marie Restituta s chutí konzumovala.

Materiál

Objekt – bronz

Ideový záměr

Tematicky se socha soustředí nejvýrazněji na moment, kdy Marie Restituta Kafková odmítla z nemocnice, kde působila, odstranit kříže. Ideové pojetí sochy staví na

několika výrazných aspektech jejího života: na neochvějně víře v Boha, lidskosti, odvaže a síle. V návrhu sochy Marie Restituta drží v levé ruce kříž a pravou rukou proměňuje svastiku v krucifix. „Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ (Mt 3,3; Lk 3,4; Mk 1,3) píše se v Bibli. Podobně Marie Restituta rovná hák a mění jej v přímou linii.

Materiál

Objekt – beton

Ideový záměr

Sochu tvoří pět segmentů, jež na sebe navzájem navazují a tvoří tak tvar uzlu. Abstraktní uzel, provaz i kružnice symbolizují vzájemné vazby mezi osobami nebo předměty. Proto si tento objekt autor vybral

pro ztvárnění sepětí mezi námi a minulostí, pro znázornění vazby s historií, historickými osobnostmi a jejich odkazem. Vytvoření uzlu a uzel obecně mohl představovat symbol ochrany či jistoty. Nekonečný uzel z keltského, čínského a hindského umění je symbolem kontinuity, věčnosti a dlouhověkosti. Bývá zakomponován do svatebního oděvu nebo šperků.

Materiál

Objekt – mramor, žula, beton, corten

Ideový záměr

Jedná se o monumentální abstrahovanou formu objektu obsahujícího symbol kříže, cesty, schodů, jenž je podpořen krajinnou kompozicí. V díle se zrcadlí odkazy na historii místa (hřbitov) a křesťanskou tradici zobrazování mučednické smrti (rezavějící list gilotiny a na zemi ležící hlava).

Umístění (krajinná kompozice) zesiluje a podporuje prostorovou gradaci – cesta poutníka po schodech; stoupání klikatící se cestou do kopce k obzoru. Podseknutá žulová deska je pootočená a zezadu z 1/3 zúžená. Tím nepřímou navádí diváka k zadní části desky. Ta je vyleštěná a funguje jako zrcadlo, do něhož je vloženo srdce z červeného skla (relikviář). Zrcadlový obraz odráží parkovou krajinu (zahradu) a člověka v ní. Divák se v odrazu potkává sám se sebou.

Materiál

Objekt – umělý bílý kamen, bronz

Ideový záměr

Umělecký záměr nepředstavuje pouze podobu Marie Restituty Kafkové, ale zároveň i její osobnost. Figurální socha je provedena z bílého umělého kamene, jenž koresponduje s řeholnickým bílým šatem používaným při službě zdravotní sestry na operačním sále v nemocnici. Postava se dívá s láskou a něhou na kříž, kde vidí

Krista a zároveň svého bližního na lůžku. Celá kompozice je myšlena tak, že látka (nemocniční deka) symbolizuje trpícího a raněného člověka. Látka zároveň symbolizuje i tvar nemocničního lůžka a kovový kříž představuje jeho čelo. Kříž je symbolem její víry a odkazuje na sled událostí, pro které byla Marie Restituta Kafková krutě popravena. Kříž nese v autorově pojetí sochy velkou váhu, vyrůstá ze země a propojuje mučednici s nebem.

Materiál

Objekt – aluminiový plát, čelní strana – pozlacena plátkovým zlatem

Sokl – beton obložený bílým mramorem

Ideový záměr

Socha je řešena jako řeholní plášť Marie Restituty Kafkové. Plášť (skelet sochy z

vnitřní strany pozlacený) představuje symbol ušlechtilosti a čistoty duše. Násilnou smrt připomínají tři otvory po projektilích popravčích v místě hrudi zastřelené.

Materiál

Socha – bronz s patinovaným a místy leštěným povrchem

Sokl – žulová deska na betonovém základě

Ideový záměr

Pokojné zobrazení, které by nemělo být oslavným (a už vůbec ne triumfálním) pomníkem, ale spíše zpřítomněním: tichou přítomností Marie Restituty v místech, kde

vyrůstala. Postava je zobrazena s křížem, který tvoří ve spodní části náznak ze země vyrůstajícího stromu. Subtilní, zranitelný kmen stromu života, který se směrem vzhůru proměňuje v kříž. Nejedná se však o symbol utrpení nebo truchlení, ale o kříž proměněný v oporu života, v základní princip lidskosti. Symbolika vzkříšení je zdůrazněna optickým vjemem, v kontrastu vyleštěného kříže vůči patinovanému povrchu sochy.

Materiál

Objekt – bronz, vnitřní konstrukce

z nerez

Sokl – pohledový beton

Ideový záměr

Socha Marie Restituty Kafkové v sobě snoubí její nesmírnou pokoru, hlubokou víru v Boha, obětavost a potřebu pomáhat druhým na straně jedné a na straně druhé přímou, nekompromisnost až jistou tvrdost i značnou nestřídmost. Postoj sochy/figury s rukama v bok vyjadřuje temperament Marie Restituty, kdy jí ostatní sestry

přezdívaly Rezoluta. Výraz tváře sochy je vstřícný a usměvavý, díky svému umístění shlíží na Husovice jakožto určitá ochránkyňe této části města s tváří orientovanou na kostel Nejsvětějšího srdce Páně, symbol její víry. Figura je provedena v bronzu, světle patinovaná, aby byl vytvořen kontrast s okolní zelení. Postava v energickém postoji stojí na podstavci z pohledového betonu, připomínajícím nůž gilotiny coby symbol její smrti. Hlavním motivem sochařského pojetí je vítězství ducha nad smrtí.

Materiál

Objekt – bronz, nerezavá ocel

Sokl – pohledový beton

Ideový záměr

Ideový záměr vychází ze zadané prostorové regulace a navazuje na historický vývoj parku – hřbitov, památné místo 1. a 2 světové války a prostor k uctění památky

Marie Restituty Kafkové. Navrhovaný objekt je tvořen obrovskou trnovou korunou umístěnou na sokl z pohledového betonu. Trnová koruna je symbolem pro utrpení a mučednictví, kterým Marie Restituta prošla. Trnová koruna přechází z černé barvy starobronzu ve spodní části do barvy bílé v části horní symbolizující v tomto pojetí čistotu a blízkost k Bohu.

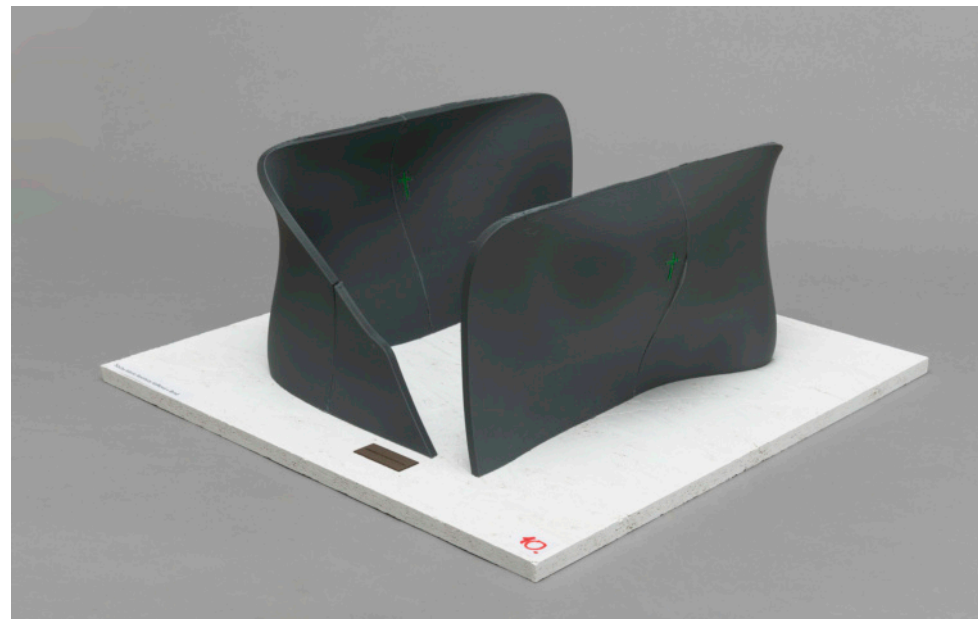
Materiál

Objekt – nerezová ocel

Ideový záměr

Návrh pracuje s motivem zvětšené kytice uložené na zemi. Stylizace připomíná papírové květiny – vychází z plochy a jednotlivé části různě zakřivuje. Na první pohled se dá vnímat jako všeobecný symbol vzpomínání či vzdávání pocty a může se tak

snadno stát součástí místa, kde se setkává několik památníků najednou. Vytváření květin z papíru se v objektu stává symbolem vynalézavého, často nenápadného, ale neobyčejně odvážného odboje. Křehkost papírových květin je v kytici převedena do pevného a odolného materiálu a dává tak násilím potlačené rezistenci novou trvalou formu.

Materiál

Objekt – tištěný beton, sklo

Ideový záměr

Hlavní myšlenkou celého návrhu je pomyslné propojení sochy s nedaleko stojícím rodným domem. Rozměry sochy vycházejí z dispozice domu a objekt zachovává i poměr stran domu ve zmenšeném měřítku, aby více zapadl do určené lokality parku. Více než přesně přeneseným domem by měl být místem, kde je možné se skrýt před okolím a může tak sloužit k jakémusi zamýšlení, rozjímání či úkrytu před okolním světem. Stěny jsou seříznuty tak, aby nevytvořily zcela uzavřený prostor, ale

propojily památník s parkem. Technologie 3D tištěného betonu je zvolena z důvodu, aby pomyslně jednotlivé vrstvy připomínaly vrstvení času. Ve stěnách jsou umístěny dva skleněné kříže symbolizující oddanost Marie Restituty víře a odkazující na událost, kdy odmítala ze stěn nemocnice symboly víry sundat. Kříže ve stěnách jsou utaveny ze zeleného skla, jako odkaz na její zálibu v pivu. Kříže jsou umístěny tak, aby bylo možné jimi prohlédnout dovnitř či ven, a jejich průsvitnost by měla umožnit slunečním paprskům proniknout skrz. V rámci návrhu rovněž řešen památník obětem 1. a 2. světové války.

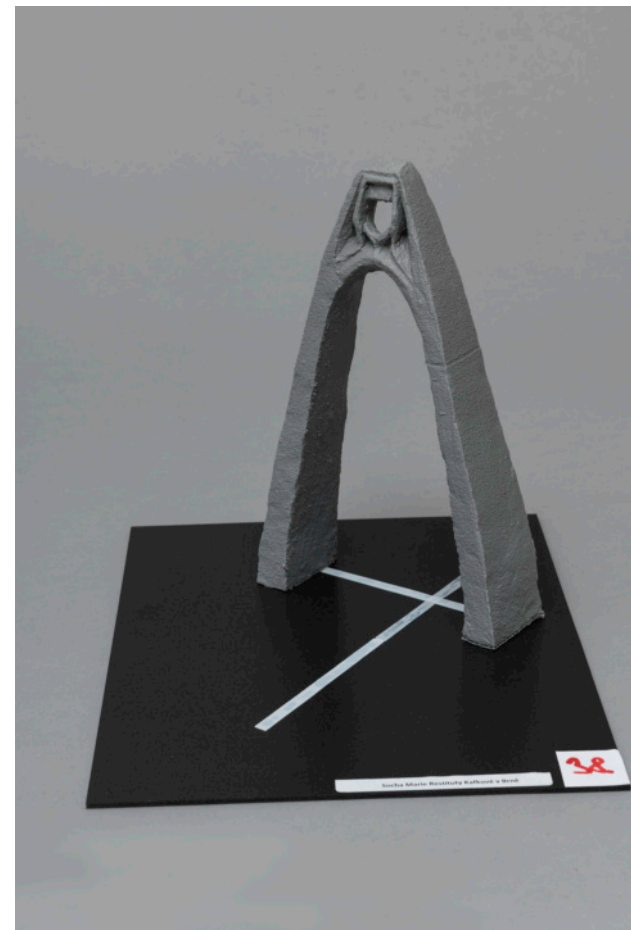
Materiál

Objekt – bronz
Sokl – pískovec

Ideový záměr

Ústředním motivem pomníku je volná parafráze Sedící Madony s Ježíškem od brněnských voršilek, tzv. Voršilská madona. Právě spojení františkánského řádu s gotickou madonou z původně františkánského kláštera v Brně autorovi přijde pro tento pomník vhodné jak po významové, tak i estetické stránce. Dochází ke změně původní

identity dřevěné gotické sochy a nová estetika umožňuje aktualizovat význam historické sochy a přibližovat hodnoty minulosti k současnosti. Socha stojí na pískovcovém podstavci, na jehož přední části je reliéfní fotografie Marie Restituty Kafkové a pod ní nápis: „blahoslavená M. R. Kafková, 1. 5. 1894 Brno-Husovice 30. 3. 1943 Vídeň, rakouská řeholnice a mučednice moravského původu, oběť nacistického teroru“. Kolem dokola tohoto podstavce je lavice ze dřeva na nerezové konstrukci.

Materiál

Objekt – beton, kříž z exteriérových světelných pásů

Ideový záměr

Socha Marie Restituty Kafkové tvoří vertikální bránu jako protipól zamýšleného horizontálního pomníku obětí války. Měla by fungovat jako světelný objekt nejen kvůli vlastnímu zdroji světla, blízké lampě, ale i zvolenému materiálu. Od cesty je do brány možné vstoupit prosvětleným

křížem. Odhmotněná figura je v kápi řádové sestry. Marie Restituta Kafková stála nohama na zemi jako jedna z nás. Pracovala jako zdravotní sestra, měla ráda jídlo i pivo a nezapomínala se askezi. Zároveň ale její činy a neústupnost v zásadních věcech víry vytváří určitou nedosažitelnost z běžné perspektivy. Uvnitř sochy bude vertikálním písmem vyfrézované jméno a data, případně krátký citát. „PRO KRISTA JSEM ŽILA, PRO KRISTA UMÍRÁM!“

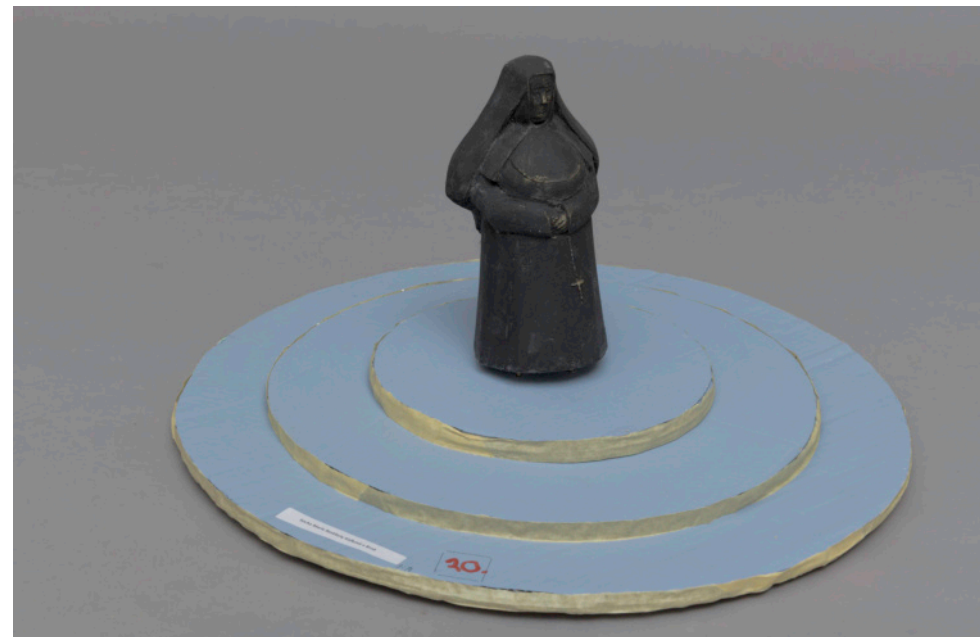
Materiál

Objekt – nerezová ocel

Ideový záměr

Srdce – láska, jako jeden ze tří křesťanských symbolů a láska k bližnímu provázející život Marie Restituty Kafkové. Srdce neústupné brutálnímu nátlaku, zraněné, balancující na hraně s odpadlým fragmentem, ale přetrvávající, žijící podobě obrazu přírody, oblohy, listí a větví stromů viditelných

v průhledových strukturách konstrukce. Kompozice bezbranné a odevzdané horizontální linie dlouhé lavice a proti tomu vertikála okamžiku exekuce předznamenávající nevratný konec. Kovový objekt srdce je kontaktně přičleněn k bloku z pohledového betonu a vytváří dominantu gradujícího rytmu lavic – pásů osazených stupňovitě od spodní partie svahu. V rámci návrhu rovněž řešen památník obětem 1. a 2. světové války.

Materiál

Objekt – bronz

Sokl – pohledový beton, mosazný plech

Ideový záměr

Hlavním motivem návrhu je stylizovaná figura vycházející z tělesné konstituce Marie Restituty Kafkové. Objekt je vyvýšen, čímž levituje na čtyřech kovových subtilních tyčích. Figura je modelována stylizovaně. Kruhový tvar je zvolen pro svou silnou symboliku. Kruh nemá začátek ani konec.

Odsazení figury od piedestalu kontrastuje s mohutností figury a dává soše dojem nedotknutelnosti a svatosti. Zesílení dojmu ze stoupání po piedestalu po třech schodech je podpořeno mosazným lemováním ve výšce schodu kolem všech tří stupňů – působí jako trojitá svatozář. Ve vzniklém prostoru pod sochou je instalováno osvětlení, které je možno nastavit tak, aby světlo měnilo své odstíny v podobných barvách, jako se objevují na kostele blahoslavené Marie Restituty Kafkové.

Materiál

Objekt – bronz

Ideový záměr

Postava Marie Restituty Kafkové vyrůstá přímo ze země, přičemž čistou vertikální kompozici vyvažuje horizontální betonový kvádr s nápisem. Otevřená dlaň symbolizuje otevřené srdce lidem, postoj a pohled k nebi vyjadřuje neoblomnou víru Marie Restituty. Plastika je zhotovena z bronzu,

kde tmavé valéry patiny světlají směrem vzhůru.

Materiál

Objekt – bronz

Sokl – kámen (granit), text – bronz

Ideový záměr

Socha představuje ukázkou smyslu a postoje člověka v boji za pravdu a pokoru, ale symbolizuje také prožití života v lásce k bližnímu svému. Násilné ukončení života Marie Restituty Kafkové popravou nepředstavovalo jen osobní tragédii, ale

je svědectvím o genocidě, násilí, zradě a dalších hrůzách odehrávajících se ve světě kolem nás. Násilné přerušení vyjádřené useknutím objektu v horní části představuje zásadní vyjádření nosné ideje, že smrt neznámá konec, ale pokračování cestou víry v životě, naději a pravdě. Objekt ztvárňuje růst života vyvěrajícího ze země směrem k nebi.

Materiál

Objekt – vídeňský mušlový vápenec

Ideový záměr

Pro osobnost Marie Restituty Kafkové zvolil autor ideový záměr – vstoupení do parku, do prostoru mezi lidmi, a to na nízkém soklu, kde postava působí, jako by byla zjevena, přímo účastna společného prostranství s procházejícími. Marie Restituta Kafka byla osobností lidem blízkou, přátelskou, a jako taková by měla

být zpodobněna formou, která její osobnost zpřítomní, přizývá a vítá. Její humanita nebyla abstraktní fikcí. Socha by měla zobrazovat blahosladenou Marii Restitutu Kafkovou ve věku okolo 40 let, když již byla zdatnou pomocnicí chirurgů při náročných operacích a v plnosti se již rozvinula její vyhraněná osobnost charakterizovaná dobrotivostí, ale také pevností a rázností. Hlava by měla být portrétní, nikoli však popisně fotograficky.

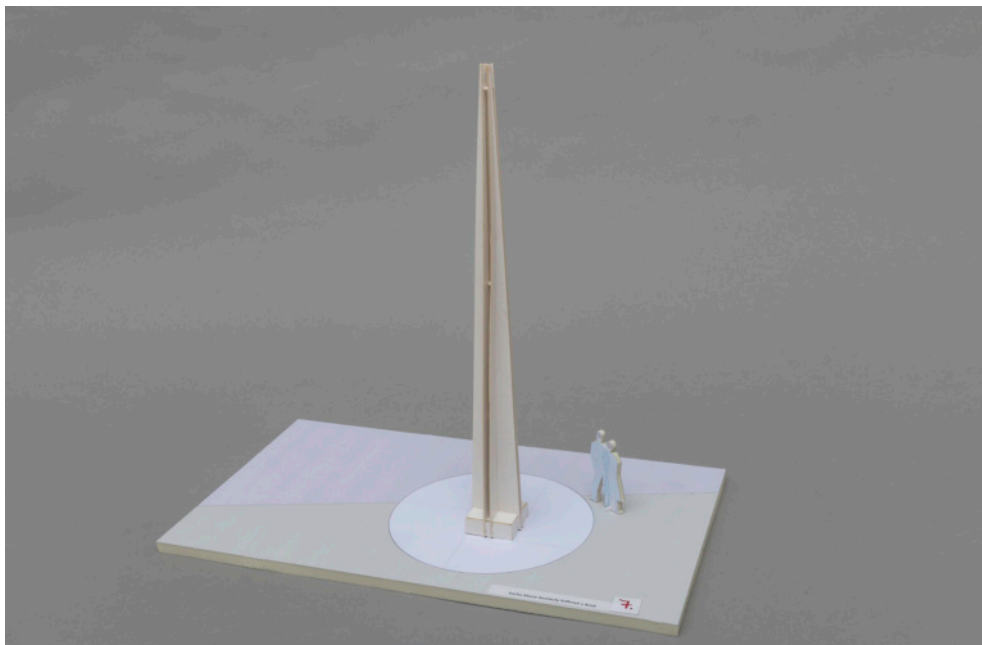
Materiál

Objekt – mosaz

Ideový záměr

Socha by měla budit dojem abstraktního vzezření, bez konkretizované podoby Marie Restituty Kafkové. Hlavním vizuálním prvkem je ztvárnění jejích činů pro lidstvo, kdy svým příkladným chováním motivovala druhé. Sama udivovala duševním klidem, svou vírou, velkorysostí k nepřítelům. Ve ztvárněné formě sochy je zachycena jemná

duše, která zaplatila za své dobrosrdečné skutky svým životem. Spodní část soklu sochy bude hrubá, aby působila dojmem nafoukaného listí ze stromů. Tímto efektem více zapadne do přírodní scenérie parku.

Materiál

Objekt – litina

Ideový záměr

Snahou autora bylo najít takovou podobu památníku, která dokáže co nejlépe splnit pietní funkci, vyhne se patosu a doplní přírodní charakter parku. Památník

se vědomě zřiká zobrazení jména Marie Restituty Kafkové, protože je rozpoznatelné, že se nalézá v centru po ní nazvaného parku. Dílo navazuje na rozpracovaný návrh revitalizace parku a vnáší do něj vertikální element, který je sebevědomý, ale respektuje měřítko stromů. Na soklu objektu je umístěn QR kód s informacemi o Marii Restitutě.

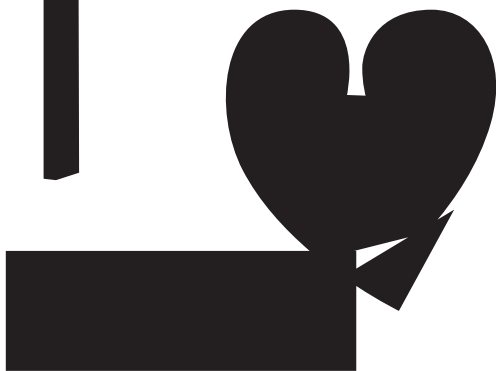
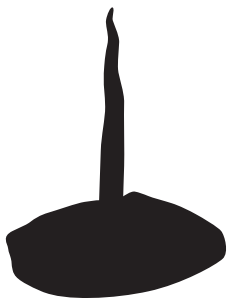
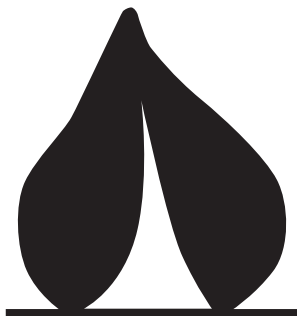
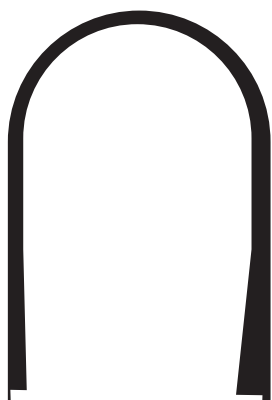
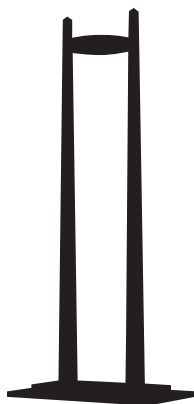
Materiál

Objekt – bronz lehce patinovaný,
čirá epoxidová pryskyřice
Sokl – beton

Ideový záměr

Samotné výtvarné dílo je tvořeno dvěma částmi. Na oválné platformě nepravidelného tvaru je umístěno několik organicky tvarovaných drapérií, a to v takovém uskupení, které vzdáleně představuje ležící ženskou figuru – tělo Marie Restituty Kafkové padlé na zemi a v kaluži krve, což symbolizuje nízký podstavec nepravidelného tvaru. Druhá část sochy je vertikální, přičemž se jedná o štíhlý sloup

ve tvaru připomínajícím plamen vyrůstající ze středu ležícího „těla“. Uprostřed (uvnitř) sloupu lze tušit zamlženou ženskou figuru. Toto má symbolizovat křehkou duši Marie Restituty, která se v okamžiku svého největšího pozemského utrpení (nespravedlivé smrti) slavnostně a klidně vzpíná k nebesům. Svým příkladem věrnosti Pravdě se stává viditelným znamením vítězství. Tyto dvě části: hmotná, chaotická horizontální, ale také lehká, elegantní vertikální – jsou ve vzájemném kontrastu a vytváří tím v prostředí parku dramatickou kompozici, která připomíná dramatické okolnosti života řádové sestry Marie Restituty Kafkové.

Kultura B
Sochařské B

R
R

N
N

O
O